

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Sacrosancto Missæ Sacrificio Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio L. Argumentum. Mysticum ornatum, quo Sacerdos litaturus indutus esse debet, continet præsens Decisio: & est, recitare Matutinum cum Laudibus ante celebrationem, ac Sacras Vestes induere. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94659)

DECISIO L.

ARGUMENTUM.

Mythicum ornatum, quo Sacerdos lituraturus indutus esse debet, continet præsens Decifio: & est, recitare Matutinum cum Laudibus ante celebrationem, ac Sacras Vestes induere. Mortale esse non recitare Matutinum, ac Laudes ante Missam, (iusta causa cessante) iuribus, atque rationibus contra Neotericos probatur, ad mentem antiquorum Doctorum. Sacrarum vestium numerus, nomina, mysteria, ususque necessarius in Sacrificio ostenditur. Pileolus, ac Peruccha celebrantibus Missam proferri. Color in Vestibus Sacris variandus iuxta Rubricas. Clerici sepeliendi cum Vestibus sacris suorum ordinum. Calix ad manus Sacerdotis mortui non ponendus. Vestes lugebres, vulgo di Scoruzzo à Clericis in morte parentum non induendæ.

SUMMARIUM.

- 1 Matutini, ac laudum recitatio ante Missam de precepto?
- 2 Rubrica Missalis bis præcipit recitationem Matutini ante Missam.
- 3 Rubrica Missalis habent vim legis.
- 4 Decretum S. Congregat. Rituum de servandis Rubricis Missalis est Lex.
- 5 Ritus, & Rubricas Missalis asserens posse sperni est excommunicatus.
- 6 Contemptus Legis est peccatum mortale.
- 7 Contemptus Legis est eam frangere ex consuetudine.
- 8 Consuetudo antiquissima recitandi officium ante Missam.
- 9 Consuetudines Ecclesia antiquissima sunt obligatorie.
- 10 Synodales Constitutiones præcipientes recitare Matutinum ante Missam.
- 11 Synodales Constitutiones obligant Diocesanos sub pena peccati.
- 12 Doctores XLP. affirmantes esse mortale celebrare Missam non recitato Matutino cum Laudibus.
- 13 Doctoribus antiquis adhaerendum potius, quam modernis.
- 14 Rubrica Missalis num directive tantum?
- 15 Rubrica Missalis omnes Præceptiva; & servanda sub mortali.
- 16 Matutinum non recitare ante Missam, an sit res levis?
- 17 Matutini recitatio, ac Missa celebratio an connexa?
- 18 Missa celebratio est renovatio Sacrificii cruenti facti à Christo in Cruce?
- 19 Consuetudo non recitandi Matutinum ante Missam an alicujus sit valoris?
- 20 Consuetudo damnata ut abusus semper est peccaminosa.

- 21 Celebrare non recitato Matutino ob justam aliquam causam non est mortale.
- 22 Amictus nomina, & Mysteria.
- 23 Alba, vulgo Camiso, nomina, usus, mysteria.
- 24 Alba S. Bonifacii Episc. & Mart. in Cathedrali Viterbiensi.
- 25 Singulis nomina, & significationes.
- 26 Subcingulum quid esset?
- 27 Manipuli nomina, ac mysteria; & ejus usus.
- 28 Manipulus non portatur in Processionibus.
- 29 Stole Mystice significationes; ac usus diversus apud plures, ut hic.
- 30 Planeta, seu Casule nomina, forma antiqua, moderna, significatio.
- 31 Historicus, Allegoricus, Tropologicus, ac Anagogicus sensus, qui sint?
- 32 Missa an celebranda sine vestibus sacris.
- 33 Missa vestibus non benedictus an dicenda?
- 34 Orationes in induendis vestibus sacris non dicere, an peccatum?
- 35 Celebrare nudis pedibus, an peccatum?
- 36 Pileolus an licitus in capite Celebrantis?
- 37 Pileolus in choro an licitus Clericis, & Canonicis?
- 38 Peruccham habens, an cum ea Celebrare possit?
- 39 Peruccha prohibita Sacerdotibus Roma.
- 40 Colorum variatio in vestibus sacris an servanda de precepto?
- 41 Debent, Verbum est præceptivum.
- 42 Colorum in vestibus sacris varietas mysteriosa.
- 43 Planeta auro texta valet pro omnibus coloribus, nigro excepto.
- 44 Vestibus sacris qui utitur ad profana, mortaliter peccat.
- 45 Vestibus sacris vetustis, quid de eis agendum?
- 46 Clerici, & Sacerdotes quibus vestibus sepeliendi?
- 47 Rituale Romanum habet vim Legis.
- 48 Gerci accensi semper adhibitis in funeribus fidelium.
- 49 Calix, & patena non ponendi in manibus mortui Sacerdotis.
- 50 Vestibus luctus, vulgo di Scoruzzo, non sunt induendi Clerici in morte propinquorum.

Post ornamenta interiora, & exteriora Sacerdotis, quibus indutus esse debet, ut dignè accedat ad eximium opus Sacrificandi in celebratione Missæ, explicanda remanet ornamenta mixta; ut proposuimus supra in Decif. XLVII. num. 1. quæ quidem duo sunt videlicet; alia quæ ab ipso Sacerdote sunt sibi exhibendæ, nempe recitatio Horarum Canoniarum, saltem Matutini, & Laudum, antequam celebret; & alia, quæ ab ipsa Ecclesia ipsi Sacrificanti exhibentur, & sunt Vestes Sacræ; & de his in præsentia Decifione est agendum. Quo ad recitationem Matutini cum Laudibus ante Missam; magna est quæstio inter Doctores; an ea sit de precepto, ita & taliter, ut si à Sacerdote omittatur, & accedat ad celebrandam Missam, Matutino, & Laudibus illius diei non recitatis, peccet mortaliter? in qua quidem quæstione tres sunt opiniones, Una Doctorum antiquorum, affirmantium esse peccatum mortale. Altera modernorum, asserentium, nullum esse peccatum. Tertia aliorum, dicentium, esse tantummodo peccatum.

tatum Veniale. Ita Quartus in Rubric. Missæ. part. 2. titul. 1. sect. 1. dub. 1. Casteropalus tom. 2. tract. 7. disp. 2. punct. 8. num. 6. Tamburin. de Sacrificio Missæ lib. 1. c. 7. §. 2. ubi asseclas dictarum opinionum allegat Barbosa de Offic. & pot. Episc. allegat. 24. num. 15. Comitulus in Resp. Moral. lib. 1. quest. 50. num. 2. & 3. Pax Jordanus tom. 1. lib. 4. titul. 1. numer. 66. cum seqq. Francolinus De Horis Canonicis cap. 42. ubi plene hanc questionem examinat. Cenedus Canonicar. Q. Q. qu. 3. num. 7. §. 30. & Ceccoperium de Canonicis lib. 3. num. 26. ubi alios DD. cumulat, & rationes earundem titum opinionum examinat.

In hac questione primam opinionem, affirmantem esse culpam lethalem celebrare, non recitato Matutino, & Laudibus illius diei (legitima causa cessante amplectendam, & defendendam dico ex sequentibus fundamentis:

2 Primò, quia habemus duas Rubricas Missalis hanc recitationem ante Missam præcipientes. Primam sub Titulo De Ritu servari in Celebrat. Missæ cap. 1. ibi. Sacerdos celebraturus Missam, prævia confessione Sacramentali, quando opus est, & saltem Matutino cum Laudibus absoluto. &c. Alteram, sub titulo De Defectibus in Celebrat. Missar. occurren. cap. 10. num. 1. ubi relatis nonnullis defectibus, qui possunt occurrere in ministerio ipso, nominat etiam istum: Si Celebrans saltem Matutinum cum Laudibus non dixerit. Potrò Rubricas Missalis habere vim Legis, & esse servandas, ut diximus supra Decif. 9. num. 43. & tradunt Fagnanus in cap. Cum creatura, num. 29. de celebrat. Missar. Gavantus in comment. ad ipsas Rubric. Missal. part. 3. tit. 1. 1. num. 14. & Pignatellus tom. 3. consult. 40. quis audebit negare.

4 Secundò: Tantò magis attento Decreto S. Rituum Congregationis impresso in principio Missalis; ita præcipiente: *Demum renovando Decreta alias facta, mandat Sacra Congregatio, in omnibus & per omnia servari Rubricas Missalis Romani; non obstante quocumque prætextu, & contraria consuetudine, quam abusum esse declarat.* Deinde subdit relationem factam SS. Urbano VIII. & ejus approbationem; id eoque nefas esset, asserere, supradictum Decretum Sac. Rituum Congregationis non habere vim Legis, & non obligare omnes ministros Sacros ad servandas Rubricas Missalis in omnibus; & per omnia; ac consequenter in recitando Matutino, ac Laudibus ante Missam; ex traditis per Cottonium *Controversiar. lib. 3. c. 3. Controvers. 8. num. 50. & Bordonum Var. Resolut. part. 2. Resol. 72. num. 2.*

Tertiò: Quia asserere, quòd non obstante utraq; Rubrica Missali, præcipiente antecedentem Matutini, ac Laudum recitationem Missæ celebrationis; hanc posse ad libitum omitti, & licitam esse consuetudinem, absque prædicta recitatione Matutini, & Laudum celebrandis; & ita impunè negligi, sperni, & mutari posse hunc Ritu; subjacet excommunicationi latae in Conc. Trid. sess. 7. can. 13. his verbis: *Si quis dixerit receptos, & approbatos Ecclesia Catholica Ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contempni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Prælatum mutari posse, Anathema sit.* Potrò Rubricas Missalis esse Ritus receptos, & approbatos ab Ecclesia Catholica, nemo est qui dubitet eosque concernere Sacramentum Eucharistiæ,

quod conficitur, & consecratur in Sacrificio Missæ. Reginaldus in Praxi tom. 2. lib. 26. n. 28

Quartò; quia non excusatur à peccato mortali ille, qui operatur contra Legem ex contempta. S. 6 Thomas 2. 2. q. 89. art. 9. ad. 3. Covarruvias in Regul. Peccatorum part. 2. §. 7. num. 6. Baldellus plurimos cumulat in Theolog. Morali lib. 5. disp. 24. n. 1. Tunc autem quis dicitur ex contemptu Legis operari, quando agit contra dispositionem Legis ex consuetudine, & per actuum frequentiam destruit finem Legis. Salas de Legib. disp. 10. sect. 10. n. 73. Bonacina idem de Legib. quest. 1. punct. 7. §. 4. n. 16. idem Baldellus d. disp. 24. num. 3. Sed finis Rubricarum Missalis, requirentium in celebrante Missam Matutini, ac Laudum antecedentem recitationem, est reverentia erga Sacrificium tanquam Divinum opus; quam quidem destrunt illi Sacerdotes, qui de cubili surgunt & neglecta Horarum Canonicarum recitatione se portant ad Altare, & litant, quasi aliquod vile opus exercentes, & sic agunt, non semel, aut bis ob aliquam justam causam; sed quotidie ex prava consuetudine, & absque ulla devotione. Ergo non sunt immunes à peccato mortali.

Quintò, nam antiquissima, & semper observata consuetudo in Ecclesia fuit, ut ante celebrationem Sacrosancti Missæ Sacrificii recitarentur preces divinæ, ad quas audiendas etiam populus conveniebat, ut advertit Emin. Card. Bona Rerum Liturgic. lib. 2. cap. 1. num. 2. ubi adducit Socratem, lib. 2. Histor. Eccles. cap. 8. de fuga S. Athanasii sic scribentem: *Vespera quidem erat, populus autem per totam noctem vigilabat, quia Synaxis futura erat.* Et Georgium Pachymetem lib. 1. Histor. Michael. Paleologi, cap. 11. ita dicentem: *A Vespera nocturna decantata sunt preces, postera quippe die sacrum facere Præsul decreverat.* Unde idem Emin. Bona subdit: *Nec aliena fuit ab hoc instituto Romana Ecclesia, nusquam enim legimus vel in ordine Romano, vel in libris Sacramentorum Missarum solemniter peracta fuisse, nisi prius in Ecclesia Vigilia nocturna cum Laudibus per soluta essent. Quem Ritu etiam nunc servandum esse docent Regula Missali Romano præfixa, quibus horarum celebrandi determinant.* Et quamvis hæc dicta videantur de celebratione Missæ solemnis; idem tamen servabatur; antequam celebrarentur Missæ privatæ; ut testatur Divus Antoninus 3. p. titul. 13. c. 6. §. 4. qui floruit anno 1400. & allegat testes ejusdem consuetudinis Guilielmum, & Hostiensium celebres Canonistas ejus magistros, cujus vigore consuetudinis, quæ erat generalis, & ab Ecclesia approbata, scripsit idem Sanctus, quòd *qui nondum dictis Matutinis celebrat, mortaliter peccat;* per text. in cap. In his rebus. dist. 11. Et merito quidem, nam consuetudines universales antiquissimas esse obligatorias, & eas processisse vel ex traditione, vel ex præceptis Sanctorum Patrum plenè probat doctissimus Vir Joannes Cardenas in Crisi Theologica tract. 3. disp. 23. cap. 5. artic. 5.

Sextò, quia ferè in omnibus Episcopatibus prohibent Synodalia Diocæsanæ Decreta mystis rem sacram facere, nisi saltem Matutinum cum Laudibus recitaverint. Ita statutum esse in Ecclesia Parisiensi testatur Gonzalez in cap. 1. num. 4. de Celebrat. Missar. Synodus Farfen. anni 1685, Eminentissimi, ac Reverendissimi D. Caroli Cardinalis Bar:

Barberini de Sacrificio Missæ c. 10. n. 7. antequam Sacerdos celebret, eidem injungit, juxta Rubricas Matutino, & Laudibus saltem recitatis, In Synodo Diœcesana Concordienti Anno 1697. Illustrissimus, ac Reverendissimus Paulus Vallaresius Episcopus egregiæ pietatis, ac sollicitudinis, in tit. de Ceremoniis in Missa observandis pag. 175. ita mandat: Sacerdos jejunus rem facturus divinam, si criminis alicujus conscientia postulet, per acerbis animi sensu, Sacerdoti prius crimina confiteatur; necnon recitet saltem Matutinum unâ cum Laudibus. Synodus Spalatensis sub Illustrissimo, ac Reverendissimo Stephano Cosmo, eruditissimo, ac vigilantissimo Archiepiscopo, Anno 1688. tit. 10. de Sacrificio Missæ num. 6. sic suis Sacerdotibus præcipit: Antequam ad celebrandum se accingunt, Matutino, & Laudibus saltem recitatis, sacras preces in genuflexorio fundant. Sed aliis omiſſis nostra Diœcesana Synodus Patavina Anno 1624. confirmata annis 1647. & 1681. p. 1. c. 11. de Ceremoniis in Missa observandis; dat in præcepto eandem præcedentem Sacrificio Matutini, ac Laudum recitationem; dicens inter alia: Nec non recitet saltem Matutinum unâ cum Laudibus. Idemque fuit injunctum in antecedenti Synodo Patavina Anno 1580. sub tunc Illustrissimo, ac Reverendissimo Federico Cornelio Antifite, postea S. R. E. Cardinali, de Missæ celebratione, pag. 20. ibi: Sacerdos jejunus, & matutinis precibus saltem persolutis, semel tantum in die divinum Sacrificium offerat. Constitutiones autem Synodales Diœcesanas esse leges habentes vim obligandi omnes, & quoscumque de Diœcesi; & illos teneri ipsis Diœcesanis legibus sub

11

mortalis culpæ reatu obedire, docent omnes Canonistæ in Rubric. de Constitutionib. & in e. Cum omnes. c. Cum accessissent, eod. tit. Et omnes Theologi, quos citat, & sequitur Baldellus d. lib. 5. de Legibus, disput. 5. num. 13. & seqq. Septimò tandem, peccatum grave esse ex malo habitu, & ex consuetudine, nulla legitima causa interveniente, Missam celebrare non persoluto debito Matutini, & Laudum; confirmatur multitudine Doctorum, sanctitate, ac doctrina illustrium; quos hic alphabetico ordine referre non me pigeat; ut qui huic malo habitui sunt assueti, resipiscant, & melius consulant conscientia suæ; scientque, esse magnam irreverentiam accedere ad Altare, & tremendum Sacrificium offerre absque præparatione ista in Rubricis Missalis, & in Synodalibus Constitutionibus præscripta, & præcepta. Doctores ita asserunt sunt sequentes:

12

S. Antoninus 3. p. tit. 13. cap. 6. §. 4.
 Angelus Verb. Missæ, num. 42.
 Armilla eod. Verbo, num. 31.
 Astenfis lib. 4. tit. 14. num. 3.
 Albericus de Ferraria in tract. de Horis Canonicis super cap. 1. de celebrat. Missar. num. 23.
 Alvarez in Speculo c. 33. vers. Quid de Scholaribus.
 Antonius Bernard, in Summa, cap. 27. n. 6.
 Azorius tom. 1. lib. 10. cap. 28. qu. 17.
 Beja de Casib. Conscient. p. 1. casu 54.
 Bartolomæus ab Angelo Dialog. 5. §. 10.
 Bellarminus lib. 1. De bonis operibus cap. 28.
 Biel super Canone lect. 13.
 Burchard, in Ordine Missæ in princ.
 Cavalarius in Stratera Sacra tit. 2. n. 30.
 Genedes Q. Q. Canonicar. qu. 3. n. 30. 7. & 30.
 mordicus defendens hanc opinionem,

Durandus de Ritib. Eccl. lib. 3. c. 24. num. 13.
 Francolinus de Horis Canonicis c. 16. num. 28.
 ubi fortiter tuetur hanc sententiam,
 Gavantus in Rubric. Missal. part. 2. tit. 1. litt. B.
 Graffius Decif. lib. 2. cap. 40. n. 5.
 Henriquez, in Summa lib. 9. c. 24. n. 7.
 Hostiensis in Summa, de Consec. Eccl. dist. 2. §. & qualiter, n. 14.
 Homobonus de Exam. Eccl. tract. 4. c. 16. q. 148.
 Jordanus Episc. Tragur. tom. 1. lib. 4. tit. 1. n. 66.
 Joannes Baptista Antonucci in Catechesi Neapolit. lib. 1. c. 47.
 Ledesma quest. 16. art. 4. dub. 6.
 Laurentius Perez Seco in Tractatu an liceat celebrare non recitato Matutino.
 Majolus de Irregular. lib. 3. c. 24. n. 1.
 Melchior, de Huelem in Epiome Ceremoniæ & Myser. Missæ
 Michael Timot de Sacrificio Missæ tract. 1. q. 2.
 Manipulus Curatorum in tract. de Euchar. c. 6. in fin.
 Michael Florentinus Servita in Dilucidario super Reg. S. Augustin. c. 22. qu. 4.
 Navarrus de Horis. Canonic. c. 3. n. 70. & cap. 21. num. 30. & in Manuali cap. 25. n. 83.
 Petrus Bollo in Oeconom. Canon. Class. 1. cap. 5. §. 6.
 Pitigianus disp. 13. q. 2. art. 10.
 Pitarella verb. Missæ §. 4.
 Paludanus in 4. Sent. dist. 13. q. 2. art. 2. concl. 2.
 S. Raymundus in Summa lib. 3. tit. de Sacram. iteran. in Gloss. 5. pro defunctis, pag. 326.
 Rofella verb. Missæ §. 4.
 Setala de Myseris Missæ cap. 6. num. 37.
 Sylvester verb. Missæ q. 6. §. 4.
 Summa Confessor. lib. 3. tit. 24. quest. 130.
 Tabiena verba Missæ num. 7.
 Viguierius Instit. Theolog. cap. 5. §. 5. vers. 4.
 Zanardus in Director. Theolog. part. 1. De Euchar. cap. 9. q. 7.
 Zecehius de Sacram. in tract. de Missæ c. 16.
 Hi sunt quadraginta quinque Doctores, sentientes, gravem culpam esse celebrare passim, & ex consuetudine, non recitato Matutino, & Laudibus; & ex ipsis plurimi sunt antiqui, pii, ac Sancti, videlicet S. Antoninus, S. Raymundus; quapropter ipsis potius adhaerendum est, quàm modernis secundum illud Job c. 12. vers. 12. & 13. In Antiquis est Sapientia, & in multo tempore prudentia. Et Ecclesiast. c. 39. vers. 1. & 4. Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens. Et cap. 8. Non te prætereant narratio seniorum, ipsi enim didicerunt à Patribus suis. Temporis enim diuturnitas eis auctoritatem attulit. Jo. Andreas in cap. Unico num. 40. & 41. De Sacram. Unif. Sylvester in verb. opinio n. 2. in fine, Everard, in Loco ab Auctoritate n. 16. vers. ad unum tantum adverte. Fagnanus in cap. Ne inimitaris à num. 349. & seqq. De Constitutionibus. Maximè quia plures ex modernis, qui excusant à mortali celebrantem, non recitato Matutinali officio, affirmant contrariam opinionem esse communem, & probabiliorem; immò Sententiam Soti De Jus. & Jure lib. 10. q. 5. art. 4. concl. 2. qui primus recessit à communi, non esse omninò tutam, & ulterius non esse ita absolute intelligendam de omnibus celebrantibus non soluto pensò Matutini ex consuetudine, & malo habitu, ut in præsentem supponimus; sed aliqua justa causa subsistente. Riccius in Praxi Rev. Quotid. Resolut. 362. Incipien. Respon-
 deo

deo non esse. Card. Toletus in Summa lib. 2. cap. 1. num. 3. Pax Jordanus d. lib. 4. tit. 1. num. 67. Quare non sunt audiendi moderni Moralista, qui laxant habenas, & sœvent irreverentiam erga Sacrosanctum Sacrificium Eucharisticum, & est omnino amplectenda Doctrina antiquorum, quam fatentur plurimi etiam Neotetici tutiorem, & probabiliorem, & ex hoc inferunt, contrariam esse rejiciendam. Jo. Andreas in cap. Litteras col. 2. in Verb. Melius, & ibi Glotta in cod. verb. De Restitut. Spoliator. Fagnanus in cit. cap. Ne innitatis. n. 273. De Constitutionib.

Neque vim habent rationes, seu resolutiones eorundem modernorum Doctorum contrarium asserentium.

Non prima: Quod Rubricæ Missalis, quod ad anteferendam Missæ Sacrificii recitationem Matutini, cum Laudibus, sint directivæ tantum, non autem præceptivæ, & ita non obligent transgressores ad culpam. Quartus d. part. 2. tit. 1. sect. 1. dub. 1. vers. Probat. Nam respondetur, secundum veterem opinionem, quam validissimis rationibus amplexus sum in Decisionibus Anni 1683. Mense Julio ad Casum Prudentialem; omnes Rubricæ Missalis sunt præceptivæ, & illas transgredi non licet absque culpa vel gravi, vel levi secundum materiæ qualitatem, & casuum circumstantias relativas ad reverentiam Sacrificii, & ad obedientiam, quam Sacrificantes exhibere debent iisdem Rubricis, quæ sunt leges Ecclesiæ, ac Summorum Pontificum, à quibus per Litteras Apostolicas in Missali impressas sunt confirmate. Idcirco ob Bullam S. Pii Quinti, in eodem Missali positam, omnes Rubricas servandas esse sub mortali, juxta probabiliorem Doctorum opinionem, affirmat Bonacina tom. 1. De Sacram. Euchar. disp. 4. q. ult. punct. 7. §. 3. num. 3. Et Cotonius lib. 2. Contr. 5. cap. 4. num. 82. ait: Si semel admittamus Decreta Pontificum directiva, facile hæc interpretatio se extendet ad omnia. Et saltem si directivum est, quod præcipit in virtute obedientiæ, quale erit Præceptivum? Unde inferat eandem Bullam Pianam facere omnes Rubricas Missalis præceptivas, quia mandat, ac districte omnibus, & singulis in virtute Sanctæ Obedientiæ præcipit, ut Missam celebrent juxta ritus præscriptos in iisdem Rubricis, quæ propterea præceptivæ omnes sunt tenendæ, ut fuit in cit. Decis. Anni 1683. Mense Julio.

Non secunda adversariorum ratio subsistit, quod non recitare Matutinum ante Missam sit res levis, & nullius revelantiæ. Nam respondetur cum Quintanadvenas in Singularib. Theolog. Moral. tract. 7. Singular. 38. num. 1. quod vel minimum nota, vel simplex apex ad Augustissimum Missæ Sacrificium spectans magni haberi debet. Et equidem si res nullius momenti est omisso Matutini, ac Laudum ante Missam; erit etiam nullius relevantiæ celebrare in loco non sacro, & non deputato ab Episcopo; vel sine Altari consecrato, aut tribus mappis non cooperto; vel sine lumine è cera, vel de nocte, aut post Meridiem; item sine vestibus Sacris, aut eis non benedictis, sine ministro, cum Calice æreo, vel vitreo, capite cooperto; hæc enim omnia prohibita sunt in Rubricis Missalis; quæ si quis ausus esset contra tenorem earundem Rubricarum adhibere; sine horrore dici non potest, quod mortali culpa non esset adstrictus; omnes enim Doctores testantur in supra dictis casibus transgressores graviter delinquere; cumque uno, & eodem textu prohibeantur antedicta Doct. Clericali Tom. I. Liber III.

transgressiones, & omisso recitationis Matutini cum Laudibus, ut legitur in Rubrica Missalis De Defectibus, &c. cap. 10. num. 1. sequitur dicendum, etiam Matutini, & Laudum omissionem, nulla subsistente legitima causa, & ex solo malo habitu, & consuetudine, esse culpam gravem; juxta juris Axiomas Una determinatio respiciens plura determinabilia, debet ea pariformiter determinare. l. Nam hoc jure, & l. Lucius. ff. De vulgari, & pupillar. substit. Menoch. conf. 83. num. 19. Gratian. Discept. forens. cap. 70. num. 39. maxime ubi eadem est ratio, & non diversa, prout in casu nostro, nempe summa reverentia in hoc Divino opere; quod adorant Dominationes, & tremunt Potestates.

Nec tertia ratio in contrarium adducta valet; hoc est, nullam esse convenientiam, connexionem, aut correlativitatem inter recitationem Matutini, ac celebrationem Missæ; ideoque hanc præmittere, & illam postponere nullum sit peccatum; ut ait Sotus, relatus à Navarro d. Orat. d. cap. 21. num. 30. & Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 82. sect. 1. Est enim evidenter falsa, siquidem cum ab Ecclesia statutum sit, ut Matutinum, cum Laudibus dicatur de nocte, Missa autem in die, clarè demonstravit, esse aliquam connexionem inter hæc duo Religionis, & Divini cultus opera eximia; ipsamque præcedentem recitationem officii nocturni valde conducere ad devotè Sacrificandum. Etequidem cum Missa sit regulanda à ritu officii; ut si officium sit duplex, una tantum Oratio dicatur in Missa. Si semiduplex, secunda oratio dicatur juxta varietatem temporum, ac etiam tertia. Si dictum sit Te Deum in officio, dicenda sit Gloria in Excelsis in Missa, & alia similia; quomodo his ritibus satisfaciet in Missa, qui Matutinum non recitavit? Nonne errores plures committet? Nonne irreverentias plurimas patrabit? Sed ulterius clara, & non obscura sunt mysteria præcedentis recitationis Matutini, & Laudum; Christus enim Dominus antequam Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum institueret, & primò Sacrificium hoc Venerabile propriis manibus offerret; plures psalmos, & orationes recitavit cum Apostolis; ut probavimus in Decisionibus De Venerabili Euchar. Sacram. Anni 1689. Decis. 17. num. 1. & ubi morem Hebræorum de recitandis Psalmis antequam Agnum Paschalem comederent, extendimus, unde fit, ad imitationem Summi Sacerdotis, & Præceptoris nostri Christi, qui psalmos, & orationes præmisit consecrationi Eucharistiæ, ut deduximus supra Decis. 9. num. 12. nos quoque absque recitatione saltem trium nocturnorum, ac laudum, ad sacrificandum accedere non debere; sunt enim simul connexa, Deum laudare psalmis, hymnis, & canticis; & illum honorare Hostia, & Sacrificio. Præterea etiam Matutinum in Ecclesia cantetur de nocte; quia nocturno tempore Angelicus cantus auditus est in Nativitate Domini; unde initium recitandi officium nocturnum cæpit in Bethelhem, ubi natus est Dominus. Isidor. lib. 1. De Eccles. Offic. cap. 23. quem refert Magrius in Hierolexic. verb. Matutinum, principaliter tamen ejusdem officii nocturni recitatio fit in memoriam orationis Christi, quam fecit in horto, & in obsequium suæ Sanctissimæ Passionis inceptæ post orationem ibi factam; juxta versum:

Matutina ligat Christum, qui crimina purgat.
Cumque celebratio Missæ sit renovatio Sacrificii, quod de se ipso Christus obtulit in Cruce pro redemptione mundi

mundi; ad hoc divinum Sacrificium peragendum non debet Sacerdos accedere; nisi oraverit ad præscriptum Ecclesiæ; recitando tres Nocturnos, ac Laudes, ad imitationem orationis Christi in hortu, ut fufius demonstrat Guilielmus Durandus in *Rationale Divinor. Officior. lib. 5. cap. 3. & 4.* Et Jo. Biller. in *explicat. Divinor. Officior. d. cap. 20. & seqq.* ubi plurimos sensus mysticos declarat; ac idem Magrius d. *Verb. Nocturnus.*

Nec quarta ratio pro contraria opinione aliquid ponderis habet, quæ fundatur in consuetudine ferè universalis Sacerdotum plurium, qui absque scrupulo litant, non recitato Matutino. Respondetur enim; primò negando hanc universalem consuetudinem; major enim est numerus Mystrarum tum secularium, tum Regularium, qui tanti æstimant divinam illam actionem, ut ad illam non accedant, nisi debito Matutini, ac laudum soluto. Sed esto, quod plurimi absque refectione sacrificent, eorum consuetudo nullum jus, nullamvè legitimam excusationem parere potest, quia cum sit contra expressas Rubricas Missalis, est damnata, & declarata tanquam corruptela, & abusus à Decreto Sacre Congregationis in eodem Missali impresso; certum est autem in jure, quòd quando consuetudo aliqua reprobata est tanquam abusus, & corruptela, non potest defendi, neque practicari absque culpa, etsi in ea plurimi continentur etiam per longissimum temporis spatium; ut docent Canonistæ, ac Theologi, quos allegant, & sequuntur Gonzalez ad Reg. 9. *Cancell. gloss. 33. num. 9. & 10.* & Sperellus *Decif. 37. num. 51. & Decif. 182. num. 33. nec non num. 57. & 60.* Estigitur concludendum, teneri Sacerdotem celebratorum ex vi Rubricarum Missalis, quæ habent vim legis, & præcepti præmittere recitationem Matutini, & Laudum, antequam celebret; & deficientem in hac recitatione præambula Sacrificio ex malo habitu; ex sola negligentia, & per consuetudinem, graviter peccare ob inobedientiam erga præceptum Ecclesiæ; ob inobservantiam Rituum in Missa servandorum, & ob irreverentiam, qua Divinum illud opus aggreditur. Non inficior, quòd si aliqua legitima causa intercedat celebrandi, non recitato Matutino, excusari à culpa ipsam celebrantem, exempli gratia; si persona nobilis, vel Superior postulet Missam, vel populus expectet, aut pro aliquo infirmo communicando opus sit statim consecrare, ut considerant Valentia tom. 3. *disp. 6. q. 2. punct. 10.* Sanchez in *Consil. Moral. lib. 7. cap. 2. dub. 40.* Castropalaus tom. 2. *tract. 6. disp. 2. punct. 4.* & alii apud Quartum d. *part. 2. tit. 1. sect. 1. dub. 1. vers. Postea vero iusta causa.* At nulla subsistente causa, mortiferum erit, absque recitatione Matutini celebrare, & Rubricas Missalis spernere; qui enim transgreditur legem passim, & ex consuetudine, dicitur illam transgredi per contemptum interpretatum, & mortaliter peccare. Angelus *Verb. Inobedientia*, eo magis si per hanc consuetudinariam transgressionem ledatur finis legis, qui in nostro casu est devotio, & reverentia erga Sacrificium; quòd indevote, & irreverenter tractat, qui de præcedenti recitatione Matutini, ac Laudum non curat. Hac de prima parte ornatus mixti in celebraturo necessarii.

Altera pars ejusdem mixti ornatus, ab Ecclesia exhibitæ, continet Vestes Sacras, quas induere debet Sacerdos in Sacrificia, ut ad Litandum procedat; sunt autem sex juxta Rubricam Missalis, *Amictus, Alba, Cingulum, Manipulus, Stola, & Planeta*, de quibus aliqua in particulari, nonnulla etiam in universalis sunt notanda.

Amictus, qui vocatur etiam *Ambolagium*, & *Anabulagium* à verbo græco ἀναβάλλω, id est *Induor*; nec non *humeralis*, antiquitus ponebatur supra caput, eodem modo, quo à Regularibus hodie observatur; ad significandum, quòd Christus Dominus, qui est caput Ecclesiæ, cooperuit Divinitatem suam carne, dum venit in hunc mundum, juxta Rupert. Abb. *lib. 1. de Divin. Offic. cap. 10.* Sive velum, quo in passionis nocte Milites Redemptoris faciem velabant: nec non spineam coronam, ejus capiti impostam. Gabriel. *lect. 11. Canone. 5.* Moraliter verò significat galeam spirituales, id est spem, qua Sacerdos munus esse debet, ut sit paratus portare jugum Christi; qua de causa amictum à capite reclinat ad collum, & ad humeros. Quartus ad *Rubric. Missal. part. 2. tit. 1. sub num. 3.* Maronita, & Ambrosiani induunt amictum super Albam, teste Magrio in *Hierolexic. verb. Amictus*, ubi subdit, quòd olim ita servabant etiam Græci; sed hodie amictum non utuntur.

Alba, vocatur etiam *Camisia, Tunica linea, Supparum, Linea Dalmatica*, quia ex lino albo confici debet, nec non *Poderis* à Græco vocabulo ποδῖσις, quia ad pedes usque extenditur. Græci utuntur Alba ex serico vario, colore ferè caelesti, & præcipue eorum Episcopi. In die Parasceve antiquitus Sacerdotes utebantur Alba nigri coloris, ut demonstrat idem Magrius *verb. Alba*, subdens, quòd etiam adsuebantur frusta textilia in manibus, in pectore, humeris, & fimbriis Alba; quem usum adhuc retinent Regularium Ecclesiæ, & capella Pontificia. In Cathedrali Viterbiensi servatur Alba Sancti Bonifacii Episcopi Ferentinatis (de quo Card. Baronius *anno 537. num. 10.*) quæ habet hæc frusta attalica, etiam in *Amictu*, & in eo Gothicis Litteris, minutisque margaritis pulchrè *Tetragrammaton*, efformatur, scilicet nomen Dei ineffabile, quòd Summus Sacerdos Judæorum gerebat in fronte. Alba longa est usque ad terram, quia significat perseverantiam, & lata ob Spiritum adoptionis filiorum Dei; ad differentiam Poderis Sacerdotii veteris, quæ erat stricta, propter spiritum servitutis in timore. Denotat etiam Vestem candidam, qua Christus fuit indutus, & illusus ab Herode; moraliter etiam significat munditiam cordis, & sanctitatem totius Sacerdotis, ut ex S. Thoma, & Innocentio III. docent Magrius d. *Verb. Alba*; Quartus d. *tit. 1. num. 3. & 6.* Et Gavantus in *Rubric. Miss. part. 2. tit. 1. in Exposit. Topologica*, ubi *Albam* duodecim significare ostendit, quæ in effectu restringuntur ad supradicta.

Cingulum, quòd vocatur etiam *Cinctorium, Zona, Baltheus, & Ligamen Sacrum*, plures habet significaciones, nempe innuit charitatem Christi; iuncus, quibus fuit ligatus, vel flagellis flagellatus, ejusdem Christi Virginitatem, custodiam cordis, ac continentiam Sacerdotis; fortitudinem, & arcum contra hostes. Gavantus d. *tit. 1. in exposit. tum Allegorica, & Anagogica, tum Tropologica. Quartus ibid. & Magrius in verb. Cingulum*, subdens quòd antiquitus erat in usu etiam *Subcingulum* seu *Subinctorium*, quòd hodie solus Papa adhibet, cum solemniter celebrat; & pendet à parte sinistra ad formam parvi manipuli; quo utuntur etiam Græci, sed ad modum burse callicis, & significat studium dandi elemosynam pauperibus; vocantque ipsum *Perizonia* ut idem Magrius in eodem *Verb.*

Manipulus plura habet nomina apud Scriptores antiquos. Gavantus d. *part. 2. tit. 1. Litt. H.* decem recenset, Magrius verò *Verb. Manipulus*, duodecim.

Alludit ad funem, qua Christus in passione ligatus fuit; & significat penitentiam, & fletum. Græci, & Maronitæ duos ferunt manipulos, unum scilicet pro unoquoque brachio. Diaconi, & Subdiaconi, qui vestiunt Episcopum Sacris paramentis, non debent habere manipulum in eorum brachiis, nisi postquam ille indutus fuerit, ut sint expeditiores. *Cæremonial. Episc. lib. 1. cap. 9.* In processionibus non portatur manipulus à ministris paratis, quia usus ejus erat pro tergendis lacrymis, ac sudore in Sacrificio; extra quòd hac absterfio fieri potest sudariolo ordinario *Quartus d. part. 2. tit. 1. num. 3.* & Magrius *d. Verbo Manipulus.*

Stola, quam Sacerdos sibi ad collum ponit, & ante pectus plicat in formam Crucis, plures habet significationes; præcipuè tamen sunt, funis qua ligatus fuit Christus; ac Crux, quam portavit; item jugum Legis Evangelicæ, cui Sacerdos ipse collum submitit, ut explicant Gavantus, & *Quartus d. part. 2. tit. 2.* & Magrius in *Hierolexico. verb. Stola.* Cæterum Stolum fuisse vestem talarem, eamque variæ formæ apud Hebræos, & Romanos ostendi in *Decisionibus de Venerabili Eucharistia Sacram. Decif. XXX.* ubi plene ex SS. Patribus, ac ex Historiis Stolarum materiam enucleavi; Stolaque Ecclesiastica mysterium, ac jurisdictionis signum exposui. Quibus addere licet, quòd Episcopus, dum celebrat, pendente è collo Stolum tenet, quia habet Crucem ad pectus cum Reliquiis Sanctorum, Concinnatores utuntur Stola; non autem Romæ ob reverentiam Papæ, qui ea utitur continuo etiam in publicis viis. At Cardinales si prædicent in Ecclesiis suorum titularum, possunt uti Stola sub Mozzetta ad differentiam Pontificis, qui illam defert supra Mozzettam, & idem facere possunt ipsi Cardinales, & Episcopi extra Urbem in suis titulis, seu Diocæsi-bus, quando prædicant. Sacerdos communicaturus extra Missam, debet Stolum induere; sed omit-tens illam, non peccare; ut bene probat Magrius *d. verb. Stola*: Non etiam Diaconus, hic enim absque culpa non potest cantare Evangelium sine Stola. Hæc est etiam adhibenda in omnibus benedictionibus ad præscriptum Ritualis Romani, & debet esse vel violacea, vel coloris currentis diei, ut notat Magrius *verb. Benedictio col. 2.* Plura mysteria Stolæ Sacerdotalis notat Gavantus *d. part. 2. tit. 1. in Exposit. Tropologica vers. Stola decem significat.* Et Billus in *Hierurgia Sacra. Verb. Stola n. 191.* ubi advertit, etiam SS. Apostolos fuisse ulos Stolis, quarum aliquæ repertæ sunt Angustæ.

Planeta pluribus nominibus apud vetustos Patres vocitatur; nempe *Casula, Casubula, Penula, Superbumerale, & Phelonium*, quæ voces omnes sunt synonymæ, teste Magrio in *verb. Casula*; tibi illud observatu dignum scribit, quòd olim *Casula*, seu *Planeta*, erat rotunda, & clausa ex omnibus parti-bus, prout nunc extant nostra Superpellicea; sive Cotta sine manicis; & ideo Sacerdotes celebrantes eam revolvebant super brachia, sicut de Cottis faciunt Canonici, & Parochi Patavini hinc temporibus. At Græci adhuc conservant antiquam formam *Casularum*, seu *Planetarum*; quarum impressam figuram ponit Magrius in *d. Verb. Casula, & in Verb. Sallare*; ubi est imago Julii Papæ primi, vestiti cum planeta plicata, ac revoluta super brachiis, & significabat charitatem; ac vestem Christi inconsutilem, necnon vestem purpuream, qua in passione fuit Christus indutus coram Pilato. *Quartus, & Gavantus d. part. 2. tit. 1. num. 5.* subdens, quòd *Planeta* S. Petri *Doch. Clericali Tom. 1. Liber III.*

Apostoli meminit Hugo Cluniacensis in *Vita S. Hugonis Abbatis*, quæ asservatur Parisiis. Verum quia revolutio Planetæ super brachiis erat satis incommo-da ad celebrandum, recisa fuit lateraliter, & aperta, prout nunc est in usu ad formam scapularis Monachalis. Magrius *d. Verb. Casula.* Sarnellius *Litterar. Ecclesiasticar. tom. 2. Epist. 28.* Et Billus in *verb. Planeta num. 146.* ubi §. 4. disserit de variis mysteriis, ac significato multiplici Planetæ in quadrupli sensu Historico, Allegorico, Tropologico, & Anagogico.

Sed dicit aliquis, qui, & quales sunt hi sensus? Respondetur: Quòd sensus *Historicus*, est ille, quem ad litteram percipimus, itaque factum esse, prout Scriptura narrat; puta populum ex Ægypto discessisse, Tabernaculum in deserto fuisse fabricatum. *Allegoricus* sensus est, cum rebus, vel verbis mysticis signantur præsentia Christi, & Ecclesiæ Sacramenta; Verbis, ut *Egredietur Virga de radice ejus*; idest nascetur Virgo Maria de Stirpe David; & Christus de Stirpe ejus. Rebus, ut populus de Ægypto per sanguinem Agni salvatus significat Ecclesiam, liberatam passione Christi à dominio Diaboli. *Tropologicus* sensus idem est, ac *Moralis*, qui adhibetur ad correctionem morum; & fit vel apertis verbis, ut *Nolite diligere mundum*; vel figuratis, ut *omni tempore sint vestimenta tua candida.* Sensus *Anagogicus* est locutio, quæ de præmiis futuris, & de vita æterna, mysticis, vel apertis verbis disputat. Apertis, ut *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Mysticis, ut *Beati, qui lavant Stolas suas, ut sit illis potestas in ligno vite.* Ita declarat Glossa Ord. in *Exod. cap. 25. in Verb. per singulos*, & restringuntur omnes prædicti sensus in his versibus:

Littera gesta docet; quod creditur, Allegoria;

Moralis, quod agis; quòd tenditur, Anagogia.

Explicat hos sensus etiam Divus Thomas 1. *part. quest. 1. art. 10.* quem studiosum observare juvabit.

Vestes itaque Sacræ supra recensitæ sunt ornamenta, quibus Sacerdos Missam celebraturus ornatus esse debet, circa quas Theologi tractant infra scripta quæsitæ, à quocumque Ministro Sacro non ignoranda.

Primo. An liceat celebrare Missam sine Vestibus Sacris? Et responsio est negativa; esset enim mortale peccatum ob magnam irreverentiam Sacrificii, *Tamburin. de Sacrific. Missæ libr. 1. cap. 3. §. 1.* ubi distinguit, & ait, sine aliqua ex minoribus in casu necessitatis, puta amictu, manipulo, posse celebrari secus deficiente alba, vel planeta, etiam si quis minaretur mortem Sacerdoti. *Suarez tom. 3. disp. 72. de Sacrificio Missæ sect. 2. §. Secundo dicendum,* et si *Navarrus in Manual. cap. 25. num. 84.* contrarium sentiat, nisi mortem quis minaretur in contemptum religionis.

Secundo. An Vestibus non benedictis celebrare liceat? Et negativè respondet *Tamburin.* cum aliis *d. cap. 3. §. 2.* subdens, si instaret magnum periculum, posse cum eis celebrari, quia minus esset scandalum, quam sine vestibus Sacris Litare. Collegium *Salmanticens. tom. 1. de Sacramentis tract. 5. cap. 4. num. 92. & seqq.* dicens Altercari Moralistas, an vestes remaneant benedictæ, si semel ab aliquo bona fide in Missa adhibeantur; negativam tamen opinionem esse tutiorem, prout etiam, quòd benedictionem perdunt, si formam propriam amittant.

Tertiò. An teneatur Sacerdos sub mortali recitare orationes ab Ecclesia præscriptas in sumendis vestibus Sacris? *Affirmat Navarrus d. cap. 25. num. 73. & Azorius part. 1. lib. 1. cap. 26. q. 5.* At sub venia-li tantum firmat ex *Palao, ex Bonacina, & aliis ipsum*

Collegium Salmanticens. d. cap. 4. num. 95.

35 Quartò. An prohibitum sit nudis pedibus celebrare? Respondent DD. negativè, cessante scandalo, quamvis ob decentiam calcei etiam à Regularibus severioris vitæ adhibeantur, Tamburin. d. lib. 1. cap. 7. §. 3. ubi DD. citat, addens ex Cassiano, quòd Monachi in Ægypto accedebant nudis pedibus ad Altare ex præcepto in quacunque functione.

36 Quintò. An pileolum in capite Sacerdos celebrans tenere possit? Responso est negativa, ob Decretum prohibitivum positum in principio Missalis iussu Urbani VIII. his verbis: *Nemo audeat uti pileolo in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolicæ, non obstante quacunque contraria consuetudine.* Urgenti tamen causa concurrente, non esse peccatum tenere pileolum in capite, secluso canone, astruit Tamburin. plurib. DD. citatis d. lib. 1. de Sacrificio Missæ cap. 7. §. 4. asserens in Polonia omnes Sacerdotes, hyeme, velato capite usque ad consecrationem, Altari adesse. At contrarium de Polonis asserit Gobat in *Experim. Theol. tract. 3. num. 384.* ubi se informasse, ait à P. Lithuano haud sanè ignarum morum vicinæ Poloniæ; & ita credendum est de religiosissima illa Natione; extat enim textus in cap. *Nullus Episcopus. De Consecrat. dist. 1. relatus etiam à Pignatello tom. 9. conf. 97. num. 50.* in quo prohibetur cunctis operto capite celebrare, his verbis: *Nullus Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, ad solemnia Missarum celebranda, præsumat velato capite Altari Dei assistere; & qui temerè præsumperit, communionem privetur.* Qui renovatus est ex suprascripto Decreto S. Congregationisposito in Missali; cujus transgressio erit culpa mortalis, ut plenè probat Sarnellius *Liturg. Eccles. tom. 1. Epist. 15.* ubi demonstrat, à solo Romano Pontifice posse licentiam concedi, ut quis ad tuendam sanitatem utatur pileolo in Missa usque ad præfationem, & post communionem; & ibi ponit Breve Clementis X. huiusmodi dispensationis concessæ Eminentiss. Domino Cardinali Ursino; addens, quòd neque in Choro, neque in Vesperis ministri induti paramenti sacris debent uti pileolo, sed solo bireto in forma Crucis, deponendo, & assumendo juxta Rubricas Missalis, & Breviarii. At in illis Divinis Officiis adhiberi posse Pileolum absque alia dispensatione respondit S. Congregatio apud Nicolium *Lucubr. Can. lib. 3. tit. 41. num. 18.* Hinc fit, non esse tutam opinionem ejusdem Gobati *tract. 8. num. 680.* (quam recentius supra *Decis. 23. num. 38.*) asserentis, patientem capitis debilitatem posse celebrare recto capite cum capillitio assumptio, vulgò *Perucca*: esset enim manifesta fraus, & violatio ejusdem textus in cap. *Nullus Episcopus*; ac prædicti Decreti Sacrae Rituum Congregationis; & tantò minus dici debet licitus usus *Peruccæ* in Mysta celebrante; quò expressius prohibita sunt *Peruccæ* Sacerdotibus in Editis de mandato Summi Pontificis Romæ publicatis; prout legitur in illo sanctæ memoriæ Innocentii Papæ XI. diei 10. Octobris 1681. cujus hæc sunt verba, aliis omisiss. *Che con questa proibizione di Zazzere non s'intenda derogato alle proibizioni, che vi sono, d'usare capelli, e zazzere finte, chiamate volgarmente Perucche; con le quali molto meno sia lecito accostarsi all' Altare; & celebrarvi il Santo Sacrificio della Messa, sotto pena à chi ardisce di contravenire, della Sospensione da incorrersi ipso facto, e di scudi venticinque da applicarsi à luoghi pii come sopra.* Stat igitur Regula, quòd discooperto capite est celebrandum sub pœna peccati mortalis. Colleg. Salmanticens. d.

37

38

39

tract. 5. cap. 5. num. 102. Emin. Catdin. de Lugo de *Euchar. disp. 20. num. 108.* Jordan. *tom. 1. lib. 4. tit. 1. num. 304.* nisi accedat dispensatio Papæ. Gavant. *part. 1. tit. 2. Litt. F. Billus in Hierurgia tom. 1. verb. Biretum num. 109.* prout accessisse pro Chinenisibus dispensationem Pauli V. testatur Gobatus d. *tract. 5. num. 385.* ea ratione quia apud illam nationem, procedere coram aliquo, recto capite, est honoris signum, sicut apud nos, illud discooperire. Et hic obiter notandum, quòd Romani Saturno sacra faciebant aperto capite; ut innuerent, cursu temporis veritatem, quam Saturni filiam dicebant manifestam fieri. Ita Tiraquell. *De præscriptionibus glossa 4. §. 1. n. 44.*

Sextò. An licitum sit, ad libitum variare colorem in vestibus sacris? Respondetur, quòd licet impudè affirmet Suarez *tom. 3. disp. 82. sect. 2. Vers. Sacundo est observandum.* Gobat d. *tract. 3. num. 382.* & Quartus d. p. 1. tit. 18. num. 6. dub. 1. eo asserto principio, quòd Rubrica Missalis sit directiva, & non inducat obligationem, Contrarium esse dicendum, siquidem Rubrica ipsa Missalis *tit. 18. num. 1.* præceptiva est; ait enim: *Paramenta Altaris, celebrantis, & ministrorum, debent esse coloris convenientis officio, & Missæ diei, secundum usum Romanæ Ecclesiæ, que quinque coloribus uti consuevit, Albo, Rubeo, Viridi, Violaceo, & Nigro* Verbum autem *Debent*, est verbum præceptivum; & regulariter importat necessitatem, ut bene notat Fagnanus in cap. *Qualiter 37. De Clericis non resident.* Glossa in Clem. *Attendentes. Verb. debeant.*, de *Statu Monachor.* Sylvester in *Verb. Præceptum quasi. 2.* Sanchez in *Decalogo lib. 6. cap. 4. num. 36.* & Barbosa plurimos cunctans in *Diction. Usus frequent. diction. 77. num. 1. & 2.* Quare Rubricam ipsam de coloribus servandam esse sub præcepto, & ejus transgressionem esse culpam gravem tenent. Billus *tom. 2. verb. Paramenta Sacra num. 28. §. 9.* Et jure quidem; tum quia inobservantia colorum esse non potest, nisi cum irreverentia Divini cultus, & scandalo populorum, velut si quis celebraret in solemnissimo cum paramenti nigri coloris, vel in festivitatis Deiparæ, Martyrum, Virginumve cum colore Violaceo, aut altero, non ab Ecclesia præscripto; tum etiam quia, in lege Moysæ non licebat Sacerdotibus vestes diversi coloris induere in Sacrificiis, ut ex Alcuino deducit Gavantus d. *part. 1. tit. 18. num. 1.* & colores ipsi sunt omnes 42 pleni mysteriis; siquidem color albus significat puritatem, & vitæ innocentiam; idè adhibetur in solemnitatibus Redemptoris, Deiparæ, Pontificum, Confessorum, ac Viduarum; juxta illud *Tren. 4. Candidi facti sunt Nazarei ejus.* Color rubeus designat fortitudinem in effusione Sanguinis pro Christo; & eo utimur in festo Sanctæ Crucis, ac SS. Martyrum, de quibus scriptum est *Apoc. 7. 14. Laverunt Stolas suas, & dealbaverant eas in Sanguine Agni,* ac etiam in Missis de Spiritu Sancto, quia innuit fervorem, qui accedit ad energiam ignis, in cuius forma descendit Spiritus Sanctus super Apostolos. Excipitur festum SS. Innocentium ob ululatus Matrum; ad quarum mæstitiam demonstrandam intrat color violaceus, qui tanquam pallidus, & lividus, præfigurat mæstitiam, & hac de causa etiam eo utitur Ecclesia in Rogationibus, & aliis diebus jejuniorum. Viridis est Symbolum spei vitæ æteræ, ad exemplum viroris agrorum, spem copiosæ messis promittentium; idcirco adhibetur in Dominicis per annum, ad excitandos fideles ad bona opera exercenda; quibus mediantibus datur ingressus ad gloriam. Nigro tandem colore utimur in Missis pro defunctis; est enim proprius

mortis,

mortis, quæ nos ad tenebras sepulchri deducit; ut plenius differit Quartus in Rubr. Missal. d. part. 1. tit. 18. à num. 2. usque ad num. 6. & ante ipsum Gavantus id. Carolus Septala de Mysteriis Missæ cap. 52. à num. 32. & seqq. qui num. 36. advertit, Christum Dominum instituisse Sacram Eucharistiam veste cœnatoria indutum ex traditis per Card. Baronium ad Annum 34. num. 39. idest Syndone alba, ex Gavanto d. tit. 18. n. 1. etsi probabilem esse opinionem, quod Christus Dominus suis solitis vestimentis indutus litaverit, addat Bissus d. verb. *Paramenta sacra* §. 8. advertens successivè in §. 9. quod Planeta ex auro texta potest servire pro omnibus coloribus; nigro excepto; qualis creditur fuisse illa S. Macharii, qua donatus fuerat ab Imperatore Constantino teste Theodoro lib. 2. Hist. cap. 27. & talis erat Planeta quondam Emin. Domini mei Cardinalis Gregorii Barbadii, venerandæ memoriæ, contexta scilicet ex auro, flavi coloris, quam quotidie celebrans adhibebat, & in Visitatione Diœcesis secum portabat; quæ omnibus coloribus in Sacrificio par erat; quod tradit etiam Quartus d. part. 1. tit. 18. sub num. 6. Dub. 2. excipiens tamen colorem violaceum, ac nigrum; quibus, ait, aureum non concordat.

Septimò. An grave peccatum sit adhibere vestimenta Sacra Sacerdotis ad usum profanum? Et respondet affirmativè Suarez d. tom. 3. disp. 81. sect. 8. §. 4. Addendum. Et §. ultimo. V. Pertinet, nec non Tamburini de Sacrific. Missæ d. lib. 1. cap. 2. §. 3. & in jure habemus text. in cap. Nuptiarum. de Consecr. dist. 2. quod notent Confessarii, ut animadvertere possint in illos, qui personati non erubescunt incedere in bacchanalibus cum aliquo ex vestimentis Ministrorum Dei, prout memini, me vidisse quendam Superpelliceo, idest Cotta, indutum; esse eam mortalis culpa ob contemptum rerum Sacrarum, & irreverentiam in vestes ad Divina officia, ob cultum Dei ordinata. Non est tamen negandum cum eodem Tamburino ibidem, quod rebus non immediatè præscriptis ab Ecclesiâ, & non benedictis, aliquando uti in aliqua honesta occasione, etsi profana, non est peccatum; verbi gratia, in nuptiis, tapeto, pelvi argentea, manutergio, sedilibusve Ecclesiæ. Et ulterius, quando vestimenta sacra è veritate sunt attrita, possunt in aliam formam converti, ad usumque profanos adhiberi, ex Castropalao tom. 2. tract. 8. disp. 4. punct. 6. num. 25. quod tamen, & quidem probabilius, negat Lezana in Summa tom. 3. verb. *Paramenta Sacra* num. 3. & verb. *vestes Sacra* n. 7. debent enim applicari, quantum fieri potest, ad alia ornamenta minutiora Altaris; cumque inutilia evadunt, sunt comburenda, & cineres in loco sacro reponendi. cap. Altaris. De Consecr. dist. 1. cap. Ad hæc. De Relig. domib. cap. Quis semel de Regul. Jur. Sylvester verb. *Benedictio* q. 7. Galgancus de Jure publ. lib. 3. tit. 67. num. 3. & Bellettus part. 1. §. 23. num. 15.

Ultimò queritur, an Sacerdotes, alique Clerici defuncti sepeliendi sint de præcepto induti Vestibus sacris? Et responsio est affirmativa; quia sic mandat Rituale Romanum in tit. de Exequiis, his verbis: *Sacerdos, aut cujusvis ordinis Clericus defunctus, vestibus suis quotidianis communibus usque ad talarem vestem inclusivè; tum de super sacro vestitu Sacerdotali, vel Clericali, quem ordinis sui ratio deposcit, induti debet. Sacerdos quidem super talarem vestem, amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, & casula, seu*

*planeta violacea sit indutus. Diaconus vero induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, stola super humerum sinistrum, que sub axilla dextra annectatur, & Dalmatica violacea. Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella. Alii præterea inferiorum ordinum Clerici superpelliceo super vestem talarem ornari debent; singuli prædicti tonsura, ac birretis suis. Est autem certum apud Canonistas, & Doctores, quod Rituale Romanum est liber habens vim legis, & quod ejus Rubricæ obligant sub præcepto Loterius lib. 1. q. 16. num. 123. Menochius conf. 52. num. 145. Gratianus Discept. Forens. cap. 111. num. 7. & Sperellus Decis. 179. num. 22. Quod quidem jure optimo constitutum est; nam si quilibet debet sepeliri cum insigniis suæ dignitatis; ut morem fuisse apud Romanos, testantur Polibius lib. 6. & Titus Livius lib. 34. & si milites tradebantur sepulturæ cum suis armis, ut legitur in cap. In nostra. 10. de Sepulturis; convenit etiam, ut milites militiae sacræ, quales sunt Sacerdotes, & Clerici sepeliantur cum insigniis suis, quæ sunt paramenta Sacra, Glossa in cap. Nemo verb. mortuum. De Consecr. dist. 1. & ibi Canonista. Suarez d. tom. 3. disp. 31. sect. 8. §. Quarto addendum. Tamburini d. lib. 1. cap. 2. §. 36. num. 2. & Sarnellius Litter. Eccles. d. tom. 1. Epist. 33. ubi allegat textum in cap. Ad hæc. 2. De Auctor. & usu pallii, quo disponitur, Archiepiscopos cum suis palliis esse sepeliendos; & ulterius demonstrat; apud fideles in usu semper fuisse sepelire mortuos cum cereis accensis, ac hymnis, & canticis; ut narrat S. Gregorius Nyssenus de sorore suo S. Macrina Orat. in ejus funere. Et S. Gregorius Nazianzenus de S. Cæsareo in ejus. fun. his verbis: *Cum multiplici hymnorum cantu deducitur, celebrique pompa ad Martyrum sedem effertur, matre accensas faces gestante. Necnon S. Hieronymus de obitu S. Paulæ Epist. 27. dicens: Translatæ Episcoporum manibus. & cervicem feretro subjicientibus, cum alii Pontifices cereos, lampadesque, alii choros psallentium ducerent, in medio Ecclesiæ spelunca Salvatoris est posita.**

Duo autem hic corollarii loco sunt notanda. Unum, quod à Rituali Romano inter vestes sacras, quibus induendus est Sacerdos defunctus, non connumerantur Calix, & Patena, unde deducitur, hæc vasâ sacra minime ponenda esse in manibus Sacerdotum defunctorum, esseque ab usum omninò tollendum hinc Patavii; ubi plurimi solent, ex Sacrorum Rituum vel inciticia, vel inobservantia, cadaveri Mystarum in catalecto commemoranti Calicem, & Patenam in manibus apponere; quod damnat etiam Sarnellius d. Epist. 33. in fine.

Aliud notandum est, quod Sacerdotes, & Clerici in morte suorum parentum non debent induere vestes lugubres, more laicorum; ut pluribus Synodalibus Decretis comprobatur Sarnellius d. tom. 1. Epist. 16. pag. 129. ea ratione, quia ut scripsit S. Cyprianus in opere de Mortalitate, dedecet Ecclesiasticos, à quibus predicatur articulus æternæ vitæ; ac præmia à Deo promissâ bene facientibus; flere, & mœsticiam profiteri, dum eorum conjuncti ad possessionem æternorum bonorum sunt vocati, quam veritatem agnoverunt etiam in Lege veteri Machabei, dicentes 2. Machab. 12. 45. *Quod hi, qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repositam gratiam.* Quare de his ait etiam Apostolus ad Thessalon. 4. 13. *Nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini, sicut & ceteri, qui spem non habent.*